

Arne
Nevanlinna
Pako

WSOY

Arne
Nevanlinna
Pako

WERNER SÖDERSTRÖM OSAKEYHTIÖ
HELSINKI

© ARNE NEVANLINNA JA WSOY 2016
ISBN 978-951-0-41578-8
PAINETTU EU:SSA

OSA I

Sota

I . ELBE

Poika seisoo tienhaarassa, nykäisee selkärepun ylemmäksi ja miettii lähteäkö kävelemään kohti Leipzigia vai olisiko parempi seurata joen ranta. Tai yrittää miettiä, sillä kulkijoiden loppumattomasta virrasta löytyy aina joku utelias, joka kysäisee miksi tuo heiveröinen poika seisoo paikallaan, vaikka kaikki muut pakenevat, onko vikaa jaloissa vai päässä.

Hysterinen nainen huutaa älä viivyttelä, etkö tiedä että venäläiset syövät nälkäänsä pieniä lapsia ja varmaan vähän suurempiakin.

Herrasrouva, epäkäytännöllisestä asusta ja täpötäysiä kärryjä työntävistä palvelijoista sen tietää, komentaa pois siitä poika, jos on pakko levätä, ei silti tarvitse seistä keskellä tietä estämässä kunniallisten ihmisten matkantekoa.

Toisjalkainen invalidi kolkkaa paikalle, nojaa kainalosauvoihin, kysyy synkällä äänellä tiedätkö poika mistä kaikki tämä kurjuus on saanut alkunsa, ja kun saa vastaukseksi ihmettelevän katseen, sanoo Versailles'n häpeärauhasta tietenkäin.

Tukeva mies, takin alta pilkistää papinkaulus, pysähtyy huohottaen, vetää hänet viereensä, nostaa katseen

kohti taivasta, ristii kätensä ja kailottaa armahda Herra meitä syntisiä maan matosia. Aurinko kurkistaa pilven takaa ja mies, varmaan pelkkä pastori, ei kirkkoherra eikä ainakaan rovasti, huutaa kiitos Herra että kuuntelit rukoustani. Puhu vain omasta puolestasi, poika mumi-see ja kääntää katseensa kohti jokea.

Hän muistaa, kuinka Vater heitti hänet veteen ja huusi noin minäkin opin uimaan, kuinka pelottava ensimmäinen veneretki oli, kuinka salaperäiseltä öinen joki näytti luvottomalla yöretkellä, kuinka oudolta kaupunki joen hienommalla puolella vaikutti, kuinka kiihottavaa oli kurkkia veneiden takaa uimapukuisia tyttöjä, kuinka ...

Hän havahtuu lokkien kirkumiseen, päättää vastata auringossa välkehtivän virran sanattomaan kutsuun myöntävästi ja tuntee olonsa hämmästyttävän turvallisiksi. Tai, arkisemmin sanottuna, hylkää vasemmanpuolisen vaihtoehdon, valitsee oikeanpuoleisen ja huokaisee.

Kevät 1945 Dresdenissä on aikainen, hiirenkorvat viherävät, ensimmäiset leskenlehdet ja sinivuokot täplittävät pientareita, vaikka on vasta maaliskuun alku. Mutta kukaan ei huudahda katsokaa kuinka ihania nuo ovat eikä pysähdy keräämään kukkakimppua.

Nyt on lähdeittävä matkaan reippaasti, niin kauan kuin jalat vielä kantavat, hän komentaa itseään ja kääntyy ympäri. Hitaasti liikkuva pakolaisten jono jakautuu kahtia.

Suurempi joukko, esimerkiksi herrasrouva lapsineen ja palvelijoineen, on jo menossa vasemmalle eli kohti Leipzigia. Pienempi joukko, esimerkiksi omituisesti käyttäytyvä pastori, lähtee kävelemään pitkin rantatietä.

Onko tämä riittävä syy päätöksen muuttamiseksi, hän pohtii, toteaa että omituisia ihmisiä on varmaan molemmissa joukoissa ja kohauttaa olkapäitään. Mutta mikä on päämäärä? Ei kai sentään Hampuri, on aivan liian kaukana.

Hän näkee itsensä seisomassa luokan edessä neuvottomana ja kuulee opettajan sanovan pilkallisella äänellä on poikaparalla vielä paljon oppimista kun ei tiedä mikä on Dresdenistä seuraava kaupunki alajuoksun puolella, hän sopertaa luulin että yläjuoksun puolella ja kaikki nauravat.

No, Meissen on tässä vaiheessa ihan riittävä tavoite, posliinit ovat varmaan särkyneet, mutta ruokaa saattaa löytyä ja vaikka uudet kengät, varsinkin jos ...

Hänen katseensa osuu hahmoon, joka päinvastoin kuin kaikki muut, seisoo tienhaarassa eikä liiku kumpaankaan suuntaan. Pilvi väistyy auringon tieltä, hän tarkentaa katsettaan ja tuntee sydämensä hypähtävän.

Sillä siinä seisoo kaunis tyttö, niin kaunis, että Kristina Söderbaum Signalin kannen värikuvassa, jota Vater kielsi edes vilkaisemasta, mutta kaverit näyttivät, siniset silmät, kullankeltainen tukka ja maidonvalkea iho, tämä hänen unelmiensa saavuttamaton kohde, katoaa menneisyyteen, mutta nuorempi ja jännittävästi tummempi, hyvä ryhti, hoikka vartalo ja kiihottavia täysikäisyyden merkkejä.

Mutta voi mikä asu! Sininen leninki, lyhyet hihat, valkoiset polvisukat, tukka sievällä nutturalla, muutama houkuttelevasti irtautunut hiuskiehkura, sopivasti ruskettunut hipiä, avonaiset kengät ja liian korkeat korot. Upea jos on menossa kevätjuhliin, mutta tämä ei to-

tisesti ole mikään juhla vaikka on kevät, mutta täysin mahdollon, jos matkaa on enemmän kuin kotoa kouluun.

Tyttö nostaa kapsekin maasta, liian painava koska var-talo vääntyy vinoon, miksei olkalaukku jos selkärepun hihnat painavat rintoja, ja kääntyy kävelemään pitkin Leipzigin tietä.

Hän kauhistuu, huudahtaa puoliääneen ei sinne, pin-kaisee juoksuun ja pysähtyy huohottaen Tytön viereen. Tämä säikähtää ja huudahtaa ota kapsekki, mutta älä tee minulle pahaa.

Tässä tilanteessa kaikki keinot ovat sallittuja.

– Olen juuri saanut tietää, että venäläiset ovat valloit-taneet Leipzigin!

Tyttö pysähtyy.

– Mutta miten kaikkien noiden ihmisten käy, eikö heitä pitäisi varoittaa?

– Minä en ole ainoa, joka tietää sen, sana leviää no-peasti, huhut vielä nopeammin ja sitä paitsi apujoukot ovat jo tulossa.

Hän toteaa valehtelun sujuvan ilman omatunnon kol-kutusta, osuva sanapari ja myös ainoa, joka uskonnon opettajan nukuttavista puheista on jäänyt mieleen.

Mutta mitä nyt, onko pakko kääntyä takaisin, sanoo Tyttö ja alkaa itkeä, minulla ei enää ole mitään paikkaa tässä maailmassa.

Hän ojentaa kätensä lohduttaakseen, vetää sen viime-tingassa pois ja sanoo rauhoitu, ei hätä ole tämän näköi-nen – yksi Mutterin monista mielilauseista – lisää ta-kaisin ei missään tapauksessa käännytä, nielaisee omat kyynelensä ja ihmettelee kuinka suolaisilta ne maistuvat.

Hän tyhjentää Tytön kapsekin pientareelle, vilkaisee sisältöä ja sanoo suurinta osaa näistä tavaroista sinä et tarvitse.

Tyttö alkaa itkeä uudelleen.

– Mitä ihmettä sinä tarkoitat? Otin mukaan vain ne, joita tarvitsen todella. Tein niin kuin radiossa sanottiin ensimmäisen pommituksen jälkeen. Pakkasin kaksi kapsekkia. Toisen jätin kotiin ja toisen vein koulun ruokasaliin, koska se on maan alla.

– Ja kumpaankin panit ylimääräisen juhhaleningin ja kukkahatun, vain nallekarhu puuttuu. Ainoa hyödyllinen vaate on villatakki ja sekin liian ohut. Ja onko tuo kirja todella välttämätön?

– Se on päiväkirja. Ilman sitä en tule toimeen. Onneksi olin niin kaukonäköinen, että laitoin sen koulukapsekkiin.

Hän katuu ja saa muistutuksen siitä hyvin tuntemastaan tosiseikasta, etteivät tytöt ole samanlaisia kuin pojat eivätkä ihmiset joen tuolla puolen samanlaisia kuin joen tällä puolen.

Omassa repussa ei totta vieköön ole mitään turhaa, vain lämpimiä vaihtovaatteita ja varakengät. On aina mukana, ei pommitusten takia, vaan koska tarve lähteä retkelle tai karkuun voi syntyä milloin tahansa, kyllästymisen, seikkailunhalun tai Vaterin antaman selkäsauvan takia.

Hän huomaa nauttivansa suojelijan roolistaan.

– Tehdään alkajaisiksi niin, että minä annan sinulle takkini.

– Anteeksi, mutta kuka on sanonut, että minä aion jat-

kaa matkaa nimenomaan sinun seurassasi? Ja mitä ideaa siinä on, että minulla on lämmin mutta sinä palelet?

Hän häkeltyy.

– Tuota tuota, ajattelin vain, ettei näkyvissä ole muita halukkaita, ovat kovin vanhoja tai muuten vain sopimattomia ...

Hän keskeyttää lauseen ennen kuin ehtii sanoa kuten esimerkiksi tuo äskenen pastori, siltä varalta että Tyttö on uskonnollinen tai kokee yksinkertaisen työläispojan käytöksen tunkeilevaksi, muistaa kuinka Vater suuttui Mutterille, kun tämä puhui herrasväestä kunnioittavaan sävyyn, sanoi mitä sinä höpiset, ilman meitä kulkisivat kesät talvet paljain jaloin, ja rohkaisee mielensä.

– En tiedä mitä idea tarkoittaa, mutta ero on siinä että minä, päinvastoin kuin sinä, olen tottunut liikkumaan ulkona oli ilma minkälainen tahansa.

Hän pelästyy. Yhtäkkiä ajatus siitä, että he jatkaisivat matkaa erillään, ei tunnu pelkästään mahdottomalta vaan hirveältä.

– Yksin en pärjää, joten älä huolehdi. Totta kai me kuljetaan yhdessä.

Hän tuntee pökertyvänsä onnesta.

Sekunnin murto-osassa hän unohtaa kaikki kauheet. Ensimmäinen yö kellarissa hirvittävässä metelissä, Mutter saa kohtauksen ja Vater juo itsensä tajuttomaksi, toinen yö, arvotavaroiden etsiminen kavereiden kanssa joen paremmalta puolella loppuu siihen, että vastarantaa pommitetaan, hän kiiruhtaa katsomaan, onneksi silta kestää vielä kävelijän, perillä vain hiljakseen savuava

raunio muistona vanhemmista, joita hän kaikesta huolimatta kaipaa nyt ja talosta, jota hän on pitänyt kotinaan koko elämänsä, vaikka joutui nukkumaan verstaan lattialla, aamulla Vater heitti pihalle ja ...

Ensi töikseen Poika siirtää Tytön tavarat omaan reppuunsa, sulkee kapsekin ja sanoo tämä jää sitten tähän.

Tyttö suuttuu.

– Ei tule kysymykseen. Sain sen joululahjaksi eikä se ole mitään tusinatavaraa, ostettu tavaratalosta eikä mistään nurkkapuodista.

On tottunut saamaan tahtonsa läpi.

– Ei varmaan, mutta on aivan liian painava ja muutenkin epäkäytännöllinen. Joten valinta on sinun. Kapsekki tai minä.

Tyttö puristaa suunsa viivaksi eikä sano mitään.

Poika sanoo hyvä on ja lähtee liikkeelle, ei ripeästi vaan tarkoituksellisen hitaasti, pysähtyy hetken kuluttua ja kääntyy katsomaan.

Ensin Tyttö seisoo paikallaan, kohauttaa sitten olkapäitään ja lähtee liikkeelle, ei ripeästi vaan tarkoituksellisen hitaasti, mutta riiputtaa silti kapsekkia oikeassa kädessään.

– Enkö minä sanonut, että kapsekki pitää jättää?

– Kyllä sanoit, mutta sen päällä on hyvä istua kun väsyttää.

Heidän ensimmäinen riitansa päättyi tasapeliin.

Päivä kallistuu kohti iltaa. Oikean käden puolella, vapaina joko korjaamaan nutturaa tai raapimaan korvallista, virtaa Elbe, ei hiljaa kuten Don, jäi häneltä lukematta

vaikka äidinkielen opettaja kehotti, tosin tunnin jälkeen ja niin etteivät innokkaimmat hakaristipojat kuulleet, vaan vilkkaasti niin, että auringon säteet särkyvät miljooniksi valoläikiksi, ja vasemman käden puolella, nekin vapaina osallistumaan kantamiseen, avautuu tuttu maisema, vastikään kylvetyt pellot, hauskasti vaaleaa ja tummaa vihreyttä vuorottelevat metsiköt ja, muistutukseksi siitä, että jossain on ihmisiä, joukko pikkutalojen tiiviitä rykelmiä.

Ensimmäisten kilometrien aikana kumpikaan ei sano mitään.

Poika katselee ympärilleen ja miettii entä sitten, jos on pakko oikaista metsän halki, ilta pimenee eikä ilman-suunnista ole tietoa, yrittää muistaa minkälaisia neuvoja vanhemmat kaverit jakelivat nuoremmille siihen aikaan kun partioretket olivat vielä mahdollisia, mutta muistaa vain yhden. Tarkkailkaa pojat puiden lehvästöjä, missä ne ovat tuuheimmillaan, siellä on etelä.

Hän yrittää kuvitella mitä Tyttö ajattelee, vihoittelee edelleen vai onko ryhtynyt suunnittelemaan mitä kirjoittaa seuraavaksi, rakas päiväkirja, ilma on kaunis ja kesäisen lämmin, tänään tapasin ... sanoo itselleen type-rää ja huomaa, että Tyttö katsoo tiukasti maantietä eikä näytä olevan tippaakaan kiinnostunut ympäristöstä eikä varsinkaan hänestä.

Taitaa olla väsynyt. Ei ihme, kun on pakko kävellä tanssikengissä.

Ilma viilenee. Poika havahtuu, muistaa että muutama tunnin kuluttua heidän on pakko löytää yösija ja huolestuu.

Ajatus lepäämisestä Tytön vieressä on äärimmäisen miellyttävä, mutta ajatus kasteenkosteasta sammalikosta ainoana alustana ja villatakista ainoana peittona äärimmäisen epämiellyttävä.

Tyttö saa tietysti paksumman, itse hän kyllä kestää palelemisen. Entä jos vilutauti iskee samaan tapaan kuin naapuriperheen Rudille? Leikki yhtenä päivänä pihalla, juoksi ja nauroi, mutta kannettiin viikon kuluttua valkoisessa arkussa hautuumaalle.

Mitä helkutin väliä sillä on kuoleeko muuan mitätön dresdeniläispoika tautiin, englantilaisten pommeihin tai venäläisten luoteihin? Mutta jos Tyttö menehtyy ja hän jää henkiin, silloin elämä ei ole elämisen arvoista ja ainoa vaihtoehto on ...

– Anteeksi että häiritsen, mutta ilma viilenee ja meidän on pakko löytää yösija. Ajatus kasteenkosteasta sammalikosta ainoana alustana ja villatakista ...

Poika nauliintuu paikalleen, tuntee kuinka veri syöksyy päähän ja sydän alkaa hakata. Jos ja kun Tyttö pystyy lukemaan hänen ajatuksiaan sanasta sanaan, sen täytyy olla merkki siitä että Kohtalo on päättänyt yhdistää heidän elämänsä ikuisiksi ajoiksi.

– Mikä sinulle nyt tuli? Halusin vain tietää onko sinulla jokin suunnitelma yöpymisen varalta.

Poika putoaa takaisin maan pinnalle.

– Ei vielä, mutta kohta on.

Tuliko luvatuksi liikaa? Aikaa keksiä jotain muuta kuin ulkona yöpyminen on vain muutama tunti, mikä tässä tilanteessa tarkoittaa samaa kuin muutama kilometri. Jonkinlainen katto pään päälle on pakko löytää.

Mutta onko tien varrella muuta kuin kauniita maise-
mia? Käytännössä ei, sillä talot ovat liian kaukana. Sitä
paitsi maalaiset ovat epäluotettavia lurjuksia, valittavat
rauhan aikana alhaisia hintoja, mutta käyvät sodan ai-
kana häikäilemätöntä mustan pörssin kauppaa. Tällai-
sissa asioissa hän oli samaa mieltä Vaterin kanssa, mutta
ei tietenkään kaikissa.

Mutter oli kuten melkein aina kokonaan eri mieltä
vaikkei sanonut mitään... samassa hän muistaa retken
Mutterin sukulaisten luo, Vater ei tietenkään ollut mu-
kana, joskus kymmenen vuotta sitten, kyllä, sillä hän oli
juuri aloittanut koulun, paikan nimi oli Gauerplatz ei
kun Gauernitz ja on varmaan vieläkin, tori, kirkko ja
pieniä taloja kiinni toisissaan, mutta surkean kokoinen
verrattuna Dresdeniin, bussimatka pitkin Elben vartta
alajuoksuun päin ei voinut kestää kauan, sillä perille tul-
tiin juuri kun hän oli huomannut kuinka hauskaa oli olla
polvillaan takapenkillä, laskea montako Mercedestä vas-
taantulevien autojen joukossa oli ja toivoa pelonsekai-
sesti että yhdessä niistä seisoisi Adolf Hitler käsi sojossa,
eli matka tästä sinne ei millään voi olla kovin pitkä, entä
jos sekin on pommitettu maan tasalle, eivät englantil-
laiset sentään niin hulluja ole, mutta amerikkalaisista ei
koskaan tiedä.

Päätelmä osoittautuu oikeaksi. Hän on juuri saanut
suunnitelmansa valmiiksi, kun ensimmäiset pikkutalot
ilmestyvät näkyviin mutkan takaa yhtä siisteinä kuin
aikanaan.

Pysähdytään tässä, hän sanoo.

– Ensin etsitään asunto, jossa ei näy valoja, soitetaan varmuuden vuoksi ovikelloa ja jos kukaan ei vastaa, rikotaan ulko-oven lasi ja mennään sisään. Jollei sellaista löydy, etsitään toinen asunto, jossa näkyy valoja, soitetaan ovikelloa, ryskytetään ulko-ovea ja huudetaan kovalla äänellä ruski soldat, odotetaan niin kauan, että asukkaat ehtivät paeta takaovesta, rikotaan ulko-ovi ja mennään sisään.

He ohittavat monta taloa, mutta kaikissa on este, ikkunasta kurkkaava vaimo, iltatupakalla oleva mies, utelias naapuri tai suuteleva pariskunta.

Lopulta sopivalta vaikuttava talo löytyy. Ihmisiä ei näy eikä valoja ja hän katselee ympärilleen löytääkseen esineen, jolla voi särkeä lasin ilman kohtuutonta voimannostusta ja meteliä, on päätymässä katukiveen kun Tyttö viheltää.

Hän säikähtää ja kuiskaa äkkiä piiloon.

– Rauhoitu, ketään ei ole tulossa, mutta nosta kokeeksi kukkaruukkua portaan vieressä ja kerro löytyykö alta mitään.

– Ei näy – hetkinen, tuossa on jotain. Nippu avaimia!

Huoneet ja sisustus vastaavat hänen mielikuvaansa Mutterin sukulaisten asunnosta, kengät jätetään eteiseen, salin sohva ei ole lapsia varten, älä niiskuta vaan käytä nenäliinaa, kädet pestään ennen ateriala, voi kuinka hän vihasikaan Tante Helgaa, paitsi että nyt sekamelska on vielä pahempi kuin kotona silloin kun Mutter oli ollut viikon sairaalassa, erilaisia vaatekappaleita lojuu väärissä

paikoissa, ruokapöytä on täynnä puoliksi syötyjä lautasia ja puoliksi juotuja laseja, keittiö haisee niin pahalta että on pakko pidellä nenää ja pääsyn pesuhuoneeseen estää puoliavoin kapsekki.

Tyypillinen pienen kaupungin pikkuporvarillinen asunto, sanoo Tyttö, tai on ollut, luotettavia palvelijoita on nykyään hirveän vaikea saada.

Poika ei kuuntele, koska hänen ajatuksensa on tarkentunut kysymykseen siitä mitä tapahtuu sitten kun Tyttö haukottelee, sanoo en jaksa enää valvoa, on aika käydä levolle, siirtyä unten maille tai jotain muuta yhtä sivistynyttä.

Mutta ei painua pehkuihin niin kuin hän itse sanoisi eikä on pakko päästä sänkyyn niin kuin Vater sanoi, ei aina mutta toisinaan, huomaa että se on voinut tarkoittaa muutakin kuin nukkumista ja ajatus lähtee laukkaamaan. Olisiko mahdollista, että Tyttö sanoisi minua pelottaa olla yksin, voitaisiinko nukkua samassa huoneessa, siellä olisi pelkkä parisänky ja ...

Tyttö haukottelee.

– Katsotaan keittiön kylmäkaapista onko siellä jotain syötäväksi kelpaavaa. Minä varaan parisängyn. Muista lukita molemmat ulko-ovet. Sen jälkeen voit mennä lastenhuoneeseen, salin sohvalle tai minne ikinä haluat. Mutta riittävän kauas, sillä kuorsaamista en siedä.

Poika herää aikaisin, joko siihen että lupaavasti alkanut uni muuttuu painajaiseksi, salin sohva on epämukava, aurinko paistaa verhon raosta vasempaan silmään, linnut metelöivät ikkunan takana tai muuten vain.

Mutta ei siksi että olisi levännyt tarpeeksi tai häiriintynyt huomattuaan nukkuneensa täysissä pukeissa, siihen hän on tottunut telttaretkillään, mutta koska ottaa mallia Vaterista, yöpaita on pyykissä tai pelkkää laiskuuttaan.

Hän nousee istumaan, nojaa pään käsiinsä ja pysähtyy miettimään mitä nyt tapahtuu, sen jälkeen, kun pommit ovat murskanneet kaikkien itsestään selvänä pitämän tulevaisuuden vuosisataisen ammatin jatkajana, vaikka on laiska, kuriton ja omapäinen, mutta kyllä elämä opettaa, niin kuin naapurin akat sanovat.

Jos käy huonosti, yhtenä päivänä venäläiset tulevat tankkiensa kanssa, tappavat kaikki muut paitsi nuo kaksi nuorta, poika voi toimia oppaana ja tytöstä on iloa iltaisin.

Tai he menehtyvät matkan varrella ruoan puutteeseen, väsymykseen tai sairauteen, ruumiit mätänevät tien varteen, linnut nokkivat ja metsän eläimet syövät loput.

Tai, vaikka he ehtivät saavuttaa amerikkalaiset, nämä sanovat taidatte olla natsseja, sulkevat vankilaan, langettavat hirttotuomion ja nauravat pilkallisesti.

Mutta jos käy hyvin, korkeammat voimat päättävät pelastaa heidät, pakottavat venäläiset toisaalle ja pehmittävät amerikkalaisten sydämet, komentavat tarpeen vaatiessa paikalle vähästään antavan kulkijan, kasvattavat pientareille aikaisia mutta herkullisen kypsää mansikoita, keräävät sateen iloisesti soliseviksi puroiksi ja kirkasvetisiksi lähteiksi.

Ja niin he vaeltaisivat kohti tuntematonta mutta onnellista tulevaisuutta, Tyttö tarttuisi kädestä, hymyilisi

ja loisi häneen katseen, jossa olisi runsaasti luottamusta, annos ihastumista ja vähän rakastumista.

Hän nousee seisomaan, venyttelee, vilkaisee ympärilleen ja huomaa, että tällaisen sotkun herrasväki jättää jälkeensä vain täydellisessä paniikissa ja huomaa, että kirjahyllyn päällä on yksi ainoa valokuva, jota ei ole kaadettu.

Siinä huoliteltuun SS-univormuun pukeutunut mies tuijottaa koppelakkinsa alta suoraan kohti, hän tuijottaa takaisin ja samassa, hän on tästä vuoreнварma, vakava ilme vaihtuu ylimieliseksi hymyksi.

Aurinko viipty idänpuoleisen horisontin tuntumassa. Tiellä näkyy muutama kulkija. Joku kömpii metsästä ja pysähtyy. Kerää voimia loikatakseen tielle, hän ajattelee, mutta ei jää katsomaan kuinka siinä käy, onnistuuko vai jääkö makamaan rähmälleen ojan pohjalle eikä kukaan kiiruhda...

Tyttö pysähtyy.

– Odota, minua oksennuttaa.

– Anna tulla, se on paras lääke.

Ei olisi pitänyt ottaa kylmäkaapista eväitä, ties kuinka kauan siitä on kun lähtivät pakoon, haisteltiin kyllä mutta onko niin, että herrasväen vatsa on herkempi kuin tavallisten ihmisten, ovatko naiset myös tässä asiassa erilaisia kuin miehet vai yllättääkö oksennus myös hänet seuraavassa tienhaarassa?

Kyllä yllättää ja jo ennen seuraavaa tienhaaraa. Siinä he istuvat vierekkäin, molemmat yhtä voipuneina, ja etsivät toistensa vaatteista tahroja, tämä on vanha mutta tuo näyttää uudelta.

Poika hermostuu.

Rakkaus ja valhe sitovat heidät yhteen

TYTTÖ JA POIKA pakenevat pommitetusta Dresdenistä vuonna 1945. He kulkevat kenkensä puhki pölyisillä maanteillä ja pääsevät viimein omintakeisen Onkel Fritzin kyydissä Bremenin satamakaupunkiin. Sieltä lähtee laiva Amerikan Yhdysvaltoihin. Uudessa kotimaassa on luotava uusi valheellinen identiteetti, jonka varassa Josef ja Katharine – Joe ja Kate – voivat jatkaa elämää. *Pako* on 70 vuoden mittainen romaani nuorista, jotka alkavat kaiken alusta, pitkästä avioliitosta ja vanhenemisesta. Se tarkastelee kepeän elegantisti amerikkalaista unelmaa, vaurastumista sekä eurooppalaisuutta, joka ei lähde päähenkilöistä kulumallakaan.

#kirja

WWW.KIRJA.FI

9 789510 415788

84.2

ISBN 978-951-0-41578-8

